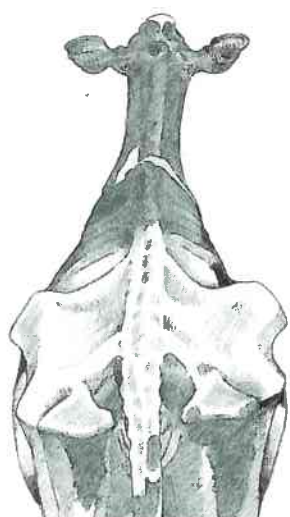
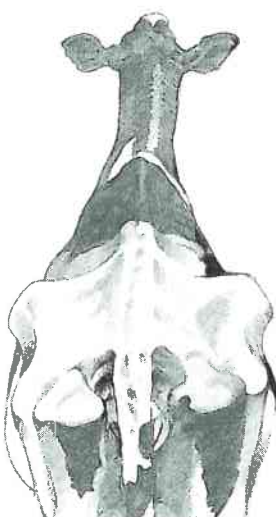

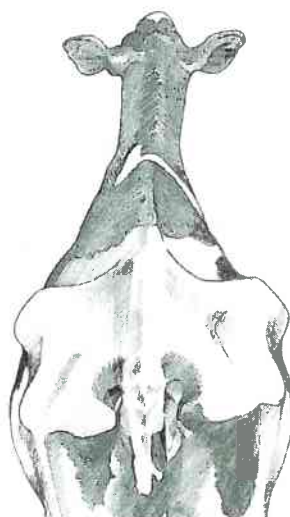
Kermeņa kondīcijas novērtējums slaucamām govīm

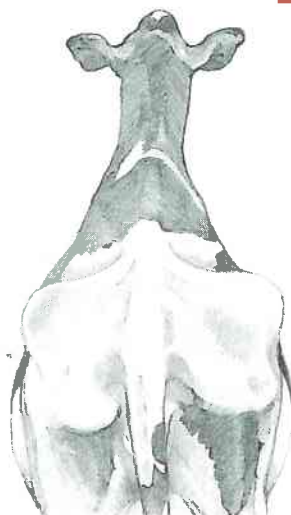
2.0

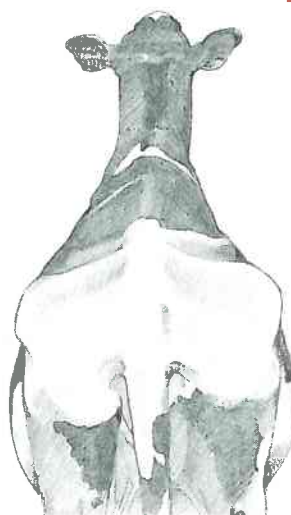
2.5

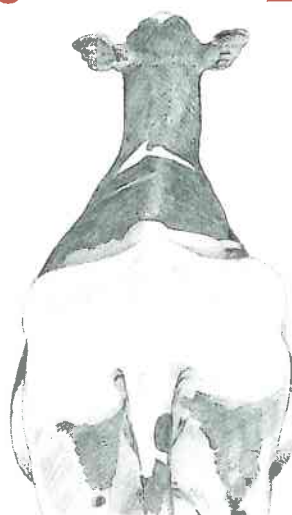
2.75

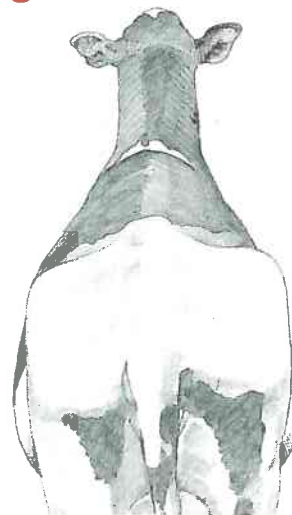
3.0

3.25

3.5

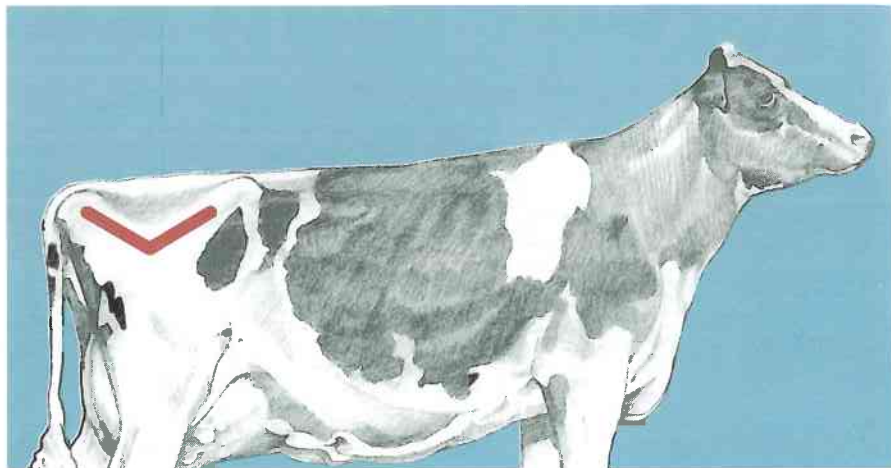

3.75

Materiāls sagatavots LLKC. Izdots par Dānijas-Latvijas projekta
«Latvijas piena ganāmpulku produktivitātes uzlabošana, pilnveidojot piena pārraudzību un
saistot to ar konsultāciju dienesta aktivitātēm. 1. fāze» līdzekļiem.
Materiālu sagatavoja Ieva Krakopa

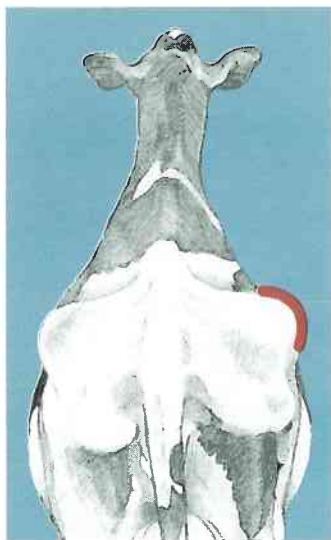
Ķermeņa kondīcijas novērtējums

Vispirms skatīt no sāna.
Jāvērš uzmanība līnijai no
gūžas līdz sēžas pauguriem.

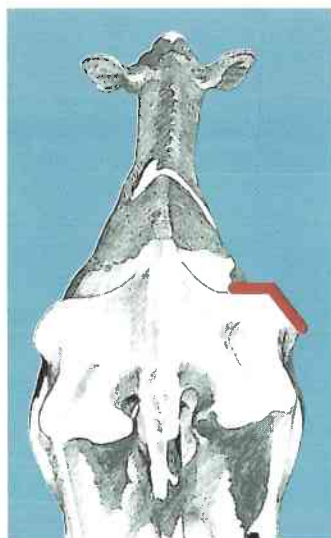

Ja tā ir V veida, tad ķermeņa kondīcija ir zem 3,5.

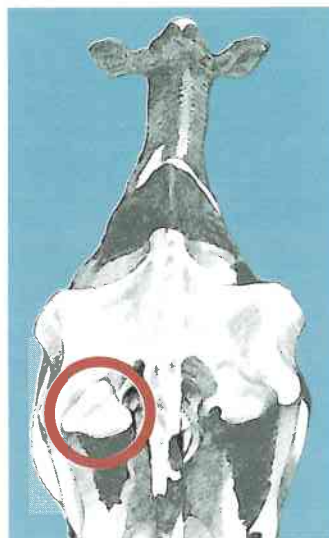
Skats no mugurpuses.

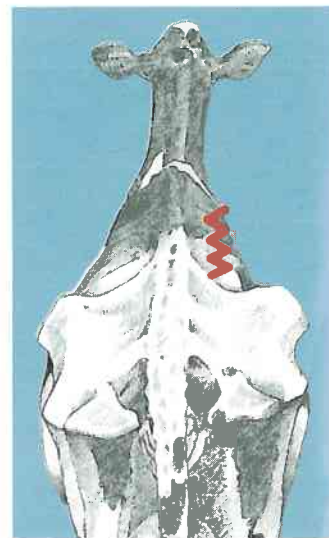
1. Ja gūžas pauguri ir
noapaļoti - 3,0.

2. Ja gūžas pauguri
ir stūraini, tad < 2,75.
Pievēršas sēžas
izciļņiem. Ja tiem ir
iztaustāms tāds kā
polsterējums, tad - 2,75.

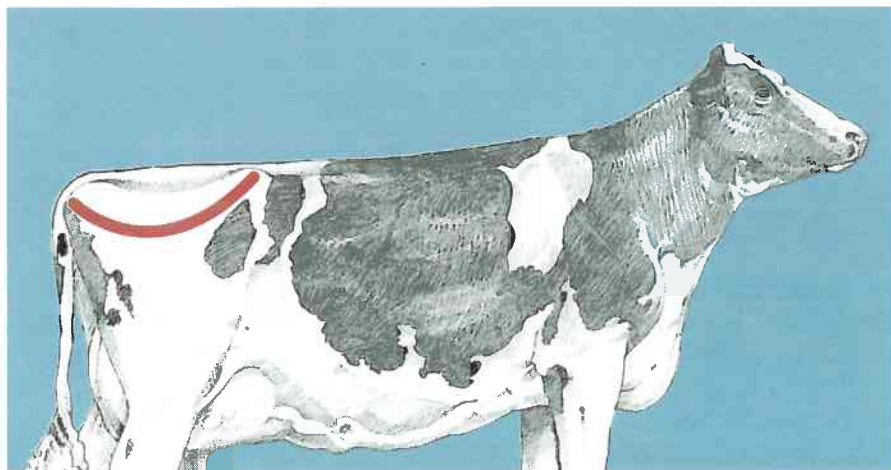
3. Ja sēžas pauguri ir
stūraini < 2,75.
Ja iztaustāms taukaidu
polsterējums uz sēžas
pauguriem - 2,5.

4. Ja nav taukaidu polsterējuma uz sēžas izciļņiem, vērtējums ir < 2,5.
Vērtē muguras skriemeļu šķērsizaugumus. Skatās kā taukaidi pārklāj to virsmu.

- Ja iedobes starp muguras skriemeļu šķērsizaugumu galiem ir 1/2 starp izauguma galu un augšpusi - 2,25.
- Ja iedobes 3/4 no izauguma gala līdz mugurai redzamas, tad - 2,0.
- Ja ciskas apvidus iekritis un mugurkauls izskatās kā zāģa virsma, tad vērtējums < 2,0.

slaucamām govīm

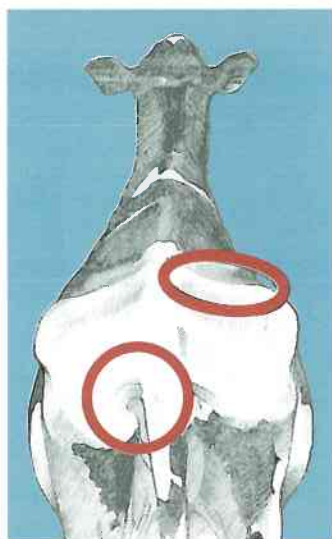

Ja tā ir puslokveida vai plakana **U** formas, tad vērtējumu dod no 3,5 un augstāku.

Pirmais solis ir novērtēt līnijas formu starp gūžas un sēžas pauguriem - vai tās forma ir V veida vai U veida. Šis solis novērtēšanā bieži ir pats sarežģītākais, it īpaši, ja ķermeņa kondīcijas novērtējums ir starp 3 un 3,25. Ja tas nav skaidrs, tad pārejat pie nākamā.

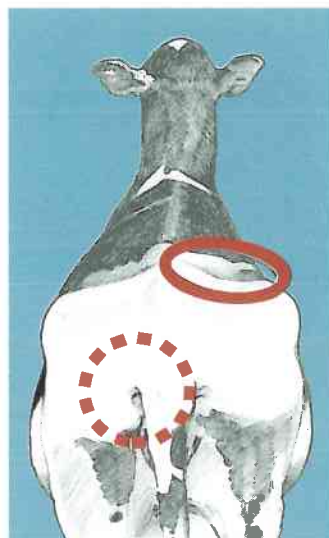
Skatiet govi no mugurpuses. Vērojiet gūžas un sēžas pauguru kontūras un arī to, cik labi redzamas ir astes sakne un krustu saites. No šī punkta vērtētājs parasti arī var dot vērtējumu. Kad ķermeņa kondīcijai ir dots vērtējums, vērtētājam ir jāpabeidz novērtēšanas procedūra, vai vismaz jāpaiet vienu soli uz priekšu, lai apstiprinātu kondīcijas novērtējumu.

Skats no mugurpuses.

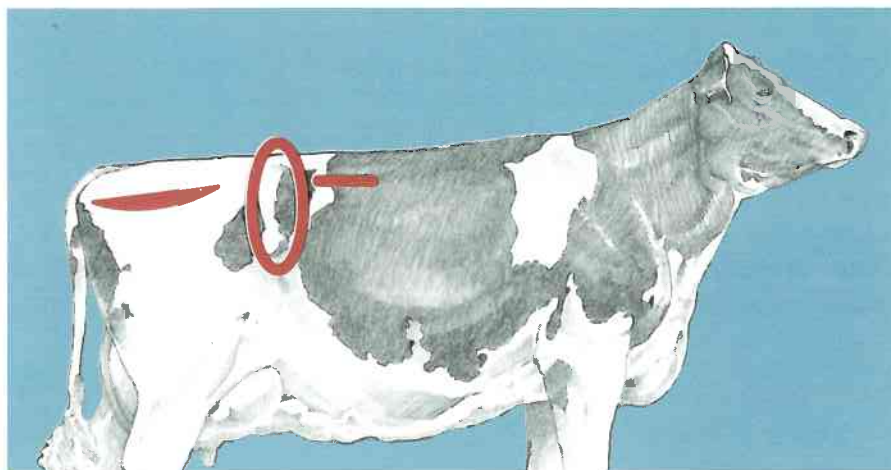
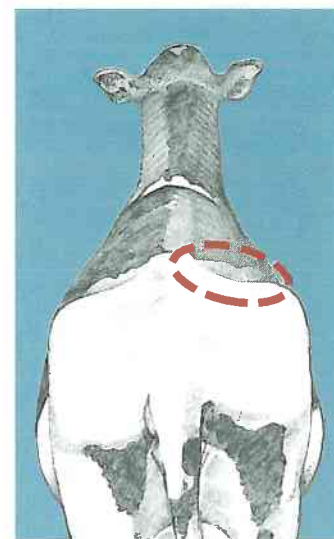

1. Ja redzamas krustu un astes saknes saites - 3,25.

2. Ja krustu saites redzamas, bet astes saknes saites tikko redzamas - 3,5.

3. Ja krustu saites tikko redzamas un astes saknes saite nav redzama - 3,75. Ja krustu un astes saites nav redzamas - 4,0.

4. Ja ciskas apvidus ir plakans > 4,0. Ja muguras skriemeļu šķērsizaugumu gali ir tikko saredzami - 4,25, sēžas pauguri tikko redzami - 4,5. Ja ciskas apvidus ir plakans un sēžas pauguri iegrimuši - 4,75, visu kaulu kontūras noapaļotas - 5,0.

Ir izveidota 5 punktu novērtēšanas sistēma. Lopkopji un viņu konsultanti var izmantot ķermeņa kondīcijas izmaiņas kā enerģijas bilances indikatoru. Pārlietu liela ķermeņa kondīcija pie atnešanās (virs 4) bieži samazina barības uzņemšanu un palielinās pēcdzemdību problēmas. Bet, ja pie atnešanās ķermeņa kondīcija ir zem 3, laktācijā govs nerasniedz maksimālu izslaukumu un mazāks ir izslaukums laktācijā kopumā. Bez tam, arī laktācijas laikā govij ķermeņa kondīcija nedrīkstētu izmainīties vairāk kā par 1 punktu. Pārlietu liela ķermeņa kondīcijas zaudēšana laktācijas laikā rada sliktākus atražošanas rādītājus.

Šo ķermeņa kondīcijas vērtēšanas sistēmu **Holšteines šķirnes govīm** ir izveidojis Džeimss Fergusons ar līdzstrādniekiem Pensilvānijas universitātē. Tā pamatojas uz shēmu, vērsot vērtētāja uzmanību noteiktā secībā uz noteiktām anatomiskajām vietām kaunuma un jostas apvidū. Šī sistēma vairāk vērsta uz ķermeņa kondīcijas noteikšanu no 2,5 līdz 4 punktiem, jo šajos rādītājos iekļaujas vairums govju. Tāpat arī šie vidējās kondīcijas vērtējumi ir vissvarīgākie, lai izlemtu par attiecīgu ēdināšanas maiņu. Vērtējumi, kas ir lielāki vai mazāki par šiem, jau norāda uz nopietnām problēmām. Vairums govju atbilst visiem vērtēšanas kritērijiem, tomēr var būt dažas govīs, kuras neatbilst. Tādēļ pie galīgā vērtējuma jāņem vērā visi vērtējamie ķermeņa anatomiskie punkti. Vērtējumu nosaka ar precizitāti - 1 ceturtdaļa punkta. Pārāk liela precizitāte novērtēšanā nav nepieciešama.

Novērtēšanai svarīgās anatomiskās vietas

Laktācijas periods	Ķermeņa kondīcijas vērtējums	Komentāri
Cietlaišana	3,5 (3,25 - 3,75)	Govs nedrīkstētu mainīt ķermeņa kondīciju cietstāves laikā.
Pirms atnešanās	3,5 (3,0 - 3,5)	
3 mēnešus pēc atnešanās	3,0 (2,5 - 3,25)	Liela govs laktācijas sākumā var zaudēt 60 - 120 kg svaru un rādītājs 2,5 būs normāls.
Laktācijas vidus	3,25 (2,75 - 3,25)	
Laktācijas beigās	3,5 (3,0 - 3,5)	Laktācijas beigu posmā svarīgi, lai govs atgūtu zaudēto svaru līdz optimālajai kondīcijai.
Kaušanai paredzēta govs	4,5 (4,0 - 4,75)	Govs pirms kaušanas ir jānobaro līdz vajadzīgai kondīcijai.
Augošas teles	3,0 (2,75 - 3,25)	Telēm jāizdala audzēšanas kritiskais posms no 100 kg (atšķiršana) līdz 350 kg (apsēklošana).
Pirmpienes pie atnešanās	3,5 (3,25 - 3,75)	Kritiskajā periodā telei nevajadzētu pieņemt svarā vairāk par 600 - 700 gramiem dienā.

Nevēlamās ķermeņa kondīcijas vērtējumi un to korekcija

Laktācijas stadija	Vērtējuma punkti	Iespējamie cēloņi	Korekcija
Atnešanās	Augsts (>3,75)	Cietlaišanas laikā govys ir bijusi aptaukojusies	<ul style="list-style-type: none"> ■ samazināt enerģijas daudzumu barības devā; ■ ieturēt barības devā zemu enerģijas un proteīna attiecību
	Zems (<3,25)	Govs aptaukojas cietstāves periodā Cietlaišanas laikā govys ir bijusi vāja	<ul style="list-style-type: none"> ■ samazināt enerģijas daudzumu barības devā ■ paaugstināt enerģijas daudzumu barības devā; ■ ieturēt barības devā augstu enerģijas un proteīna attiecību
Laktācijas sākums	Augsts (>3,25)	Govs novājē cietstāves periodā Govis, kas nerasniedz maksimālo produktivitāti	<ul style="list-style-type: none"> ■ paaugstināt enerģijas daudzumu barības devā cietstāves laikā; ■ Paaugstināt barībā proteīna daudzumu, īpaši aizsargātā proteīna daudzumu ■ paaugstināt kopproteīnu barības devā; ■ paaugstināt aizsargātā proteīna daudzumu
	Zems (<2,5)	Zems ģenētiskais potenciāls Vāja pie atnešanās	<p>brākē</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ līdz nākošajai laktācijai dod barību ar augstu enerģijas saturu; ■ paaugstina enerģijas saturu cietstāves laikā
Laktācijas vidus	Augsts (>3,25)	Strauji novājē Mazs izslaukums	<ul style="list-style-type: none"> ■ nepieļaut, ka govys pie atnešanās ir aptaukojušās (>4); ■ barībā paaugstina enerģijas daudzumu <p>brākē</p>
	Zems (<2,75)	Pārāk ilgi izēdina barību ar augstu enerģiju Govis, kas neatkopjas pēc kondīcijas zaudēšanas	<ul style="list-style-type: none"> ■ samazina enerģijas daudzumu barībā līdz vajadzīgajam līmenim; ■ samazina enerģijas proteīna attiecību barībā ■ uztur barībā enerģijas līmeni; ■ paaugstina enerģijas proteīna attiecību
	Augsts (>3,75)	Govis, kas saņem pārāk daudz enerģijas laktācijas beigās	<ul style="list-style-type: none"> ■ regulē enerģijas daudzumu barības devā atbilstoši vajadzībām; ■ samazina enerģijas proteīna attiecību barības devā
	Zems (>3,25)	Govis ar pagarinātu servisa periodu (un starpatnešanās intervālu) Govis, kuras laktācijas pēdējos 6 mēnešos nerasniedz vajadzīgo kondīciju	<ul style="list-style-type: none"> ■ apsver iespēju brāķēt; ■ uzlabo ganāmpulka atražošanu ■ paaugstina enerģijas līmeni barības devā laktācijas pēdējos 6 mēnešos; ■ paaugstina enerģijas proteīna attiecību

Ķermeņa kondīcijas novērtējums slaucamām govīm

Ar ķermeņa kondīciju apzīmē relatīvo zemādas tauku daudzumu vai govs enerģijas rezerves. Ķermeņa kondīcijas novērtēšana slaucamām govīm ir svarīga, lai panāktu vienlaicīgi maksimālo izslaukumu un labākos atražošanas rādītājus, samazinot saslimšanu ar vielmaiņas un pēcdzemdību slimībām.

Pareiza ķermeņa uzbūve palīdz uzturēt labu veselību un piena ganāmpulka ražošanas un atražošanas potenciālu. Ķermeņa tauku daudzums norāda uz uzkrātās enerģijas rezervēm. Govīm, kurām nav šādu rezervju, ir lielāka nosliece uz saslimšanu ar vielmaiņas slimībām, samazinātas ir atražošanas spējas un ir zemi izslaukumi.

No otras puses - pārmērīgi treknām govīm draud sarežģījumi dzemdībās, pēc dzemdībām tām ir aptaukojušās aknas un bieži pat iestājas nāve. To sauc par aptaukojušos govju sindromu. Pat tādos gadījumos, kad govis spēj pārvarēt šo sindromu, tām ir vērojami zemāki izslaukumi visu mūžu. Tāpat arī ir grūtības apsēklot teles, kuras ir aptaukojušās vaislas gatavības laikā.

Dažādu laktācijas posmu laikā govīm mainās arī ķermeņa tauku slānis.

Govis pēc atnešanās var zaudēt taukus, jo tās nespēj apēst pietiekamu daudzumu barības, lai nodrošinātu barības vielas, kas nepieciešamas augstiem izslaukumiem. Laktācijas vēlākā posmā un cietstāves laikā govīm var uzkrāties liels daudzums tauku tāpēc, ka tās apēd vairāk barības, nekā nepieciešams tam piena daudzumam, ko tās saražo.

Zemniekam ir jāzina, kāda ir viņa govju un telišu ķermeņa kondīcija, lai varētu veikt atbilstošākos kopšanas un turēšanas pasākumus un izstrādāt pareizi ēdināt.

Ideālais ķermeņa kondīcijas vērtējums ir atkarīgs no laktācijas fāzes. Ir četri galvenie ķermeņa kondīcijas noteikšanas laiki:

1. Cietlaišana.
2. Atnešanās.
3. Laktācijas sākums (30 - 60 dienas pēc atnešanās).
4. Laktācijas vidus (120 - 180 dienas pēc atnešanās).

Ķermeņa kondīcijas vērtējums no 1 līdz 5

Punkti

Apraksts

1

Jostas skriemeļu šķērsizaugumu gali ir asi un virs tukšumiem jostas apvidū tie izskatās kā plauktiņš. Redzami katra skriemeļa muguras izaugumi. Labi redzami gūžas un sēžas pauguri. Krustu un ciskas apvidi ir iekrituši. Anālais apvidus iekritis un kaunums izspiedies.

2

Jostas skriemeļu šķērsizaugumu gali ir labi iztaustāmi, bet atsevišķi skriemeļi neizceļas. Šķērsizaugumi neveido tik izteikta plaukta izskatu. Gūžas un sēžas pauguri ir redzami, bet krustu un ciskas apvidi nav iekrituši. Anālais apvidus mazāk iekritis un kaunums mazāk izspiedies.

3

Jostas skriemeļu šķērsizaugumu galus var iztaustīt, nedaudz uzspiežot. Plaukta izskats ir izzudis. Mugurkaula izaugumi ir nosegti, gūžas un sēžas pauguri ir noapaļoti un gludi. Ānusa apvidus nav iekritis, bet nav arī redzami taukaudu uzkrājumi.

4

Jostas skriemeļu šķērsizaugumu galus var iztaustīt, tikai stingri uzspiežot. Kopā ribu gali ir noapaļoti un neveido plaukta izskatu pāri jostas apvidum. Mugurkaula augša ir plakanāka virs jostas un rumpja apvidus. Gūžas noapaļotas un apvidus starp gūžas pauguriem ir plakans. Apvidū ap sēžas pauguriem parādās taukaudu nogulsnešanās.

5

Kaulu kontūras, kas redzamas gūžu un sēžas apvidū, ir īsas, jostas skriemeļu šķērsizaugumi nav redzami. Taukaudu nogulsnešanās ap astes pamatni ir acīm redzama.